

Ministerstvo kultury ČR
Maltézské náměstí 471/1
Praha 1 118 01

Nakladatelství wo-men
Mgr. Barbora Baronová
Čechova 23
Praha 7 Bubeneč 170 00

Vážení přátelé,

dovolte, abych Vás oslovila se zdvořilou prosbou o vysvětlení situace ohledně udělování grantů Ministerstva kultury ČR. Ráda bych Vás také vyzvala ke konkrétnímu přehodnocení a vyjasnění koncepce rozdělování finančních prostředků na umělecké projekty – literární, výtvarné, vydavatelské.

Jako autorka a nakladatelka vydávající literárně-fotografické knihy oceňované v českém i mezinárodním kontextu se cítím špatně nastaveným systémem grantů poškozována. Reaguji tak na nedávné vyhlášení výsledků grantů MK v oblasti „Literatura“ a „Výtvarné umění“.

Dovolte mi, abych zde nastínila principy, o kterých se domnívám, že by měly udělované granty reflektovat. Pro snazší pochopení se snažím u některých bodů konkrétně uvádět naše vlastní pohnutky.

a) Snaha o různorodost žánrů

Cílem kulturní politiky státu by mělo být primárně podporovat dobré projekty. Žádosti by neměly být vyřazovány z grantů na základě argumentu, že pro ně neexistuje kategorie. Kniha má právo na život, i když komisi nespadá do tabulek.

b) Potřeba reflektovat společenská témata

Úkolem knihy ve společnosti by měla být kultivace. Drtivá většina našich projektů vychází z principů orální historie, snažíme se ale nevědeckou metodou témata zpracovávat, pokoušíme se o zajímavý literární rukopis, někdy experimentální, pracujeme s předními umělci, fotografy, grafiky, především však vždy reflektujeme důležitá společenská témata. Metodologie orální historie je na celosvětovém vzestupu, ukazuje se, že má dokonce schopnost účelně řešit poválečná vyrovnávání. Vyřazovat proto projekt z grantů jen proto, že je kategorie otevřena jen čistě beletristickým žánrům, je nepochopitelné, když může „jiná kniha“ ve společnosti sehrávat také důležitou roli. I projekty s kořeny v orální historii mohou mít vysokou literární hodnotu.

c) Pestrost

Pro společnost je vždy důležité, aby v ní vznikaly rozmanité žánrové i obsahové projekty. Díky svému netradičnímu zpracování (ať už ve slově, obraze, formální podobě knihy) mají totiž šanci výrazněji vystoupit do popředí a v lidech zarezonovat. Pokud se budou podporovat spíše tradiční subjekty vydávající žánrově i obsahově stále stejná díla, unikátnost, jinakost zanikne a společnost bude kulturně chudší. Snahou by měla být podpora co největší rozmanitosti, kterou přinášejí především malé nekomerční subjekty, které mají odvahu se svými projekty riskovat.

d) Oceňovat konceptuální přínos

Snahou by měla být podpora knih, které jsou unikátní ve více směrech. V této chvíli jsme vyřazováni z výtvarných grantů MK ČR, protože knihy, kde výtvarná stránka hraje stejně důležitou roli jako text, nejsou žádoucí. Z těchto stran jsme odkazováni na vydavatelské granty, kde nás komise formálně pro změnu vyřazuje pro přílišný experiment a úzkost vypsání kategorie.

e) Podporovat nezávislé nekomerční a nemainstreamové subjekty

Cílem by mělo být pomáhat malým nezávislým subjektům udržet se na fakticky nechráněném trhu, a

to zejména pokud tyto subjekty odevzdávají prokazatelně kvalitní práci. Na našich knihách pracujeme průměrně 3 roky, drtivá většina z nás bez nároku na honorář. V práci na knihách vnímáme smysl, je to neohodnocená práce, granty se snažíme získat zejména proto, abychom mohli udržet dostupnou prodejní cenu knihy. Knižní cenová politika je vůbec velké téma – kupčení s knihami je dlouhodobě neúnosné nejenom pro nás nakladatele, ale například i pro kamenná knihkupectví, ale to je na další debatu.

f) Snaha o spravedlivé ohodnocení

Snahou grantů by mělo být pomoci nakladatelům konečně finančně docenit podhodnocované profese. Konečně by mělo být nahlas formulováno, jak nízké jsou honoráře autorů, korektorů, předkladatelů a editorů. Pokud budou tyto tlaky na snížení ceny za práci vycházet i ze strany MK ČR (například v podobě nízkých částek udělovaným autorům na vznik díla), budou vycházet díla odbytá, neprofesionální.

Dovolte mi nyní, abych přinesla návrh, který by mohl v budoucnu umožnit nám, malým nezávislým nakladatelům nadále působit na českém trhu a přinášet na něj pestrost a rozmanitost. Jsou to právě často malé nezávislé subjekty, které získávají za svou kvalitní práci významná ocenění.

Návrh:

- Nechat kategorie pro vydávání knih otevřené pro širší uchopení žánru, aby každý tvůrce měl šanci dosáhnout na grant, ať už tvoří cokoliv, aby jediným kritériem nebylo formální zařazení, ale skutečně jen a pouze kvalita projektu.
- Uznat konečně literární dokument, non-fiction literaturu jako samostatný umělecký a plnohodnotný žánr, který má nárok žádat o grant, řada vědců, specialistů se snaží akademický svět zpřístupnit širšímu čtenářstvu, takto je ale formálně blokována.
- Podporovat i díla experimentální, konceptuální.
- Pozorovat tvůrce, nakladatele v širším kontextu, podporovat jejich snahy a ambice zkvalitnit českou knižní produkci v dlouhodobém horizontu. Zohledňovat při grantech to, jakých skutečných úspěchů autoři nebo nakladatelé dosáhli a podporovat je v tom, aby mohli dále svobodně tvořit a na předchozí úspěchy smysluplně, ne nahodile navazovat.
- Jednat o projektech napříč kategoriemi (literatura, výtvarno...), zohledňovat více stránek projektu a hledat platformu, jak projekt podpořit, doporučit její přeřazení, ne vyškrtávat.
- Akceptovat různost knih – knihy jsou dnes v jistém slova smyslu progresivní, když hovoříme o výtvarné knize, nemusí to být primárně katalog, monografie nebo kritická studie, ale třeba literárně-fotografický dokument, kde výtvarná stránka sehrává stejně důležitou roli jako text.

Dovolte mi ještě na závěr na základě výše formulovaných bodů vyjádřit osobní znepokojení.

1. Prosím o vysvětlení nejasného vyřazení dvou našich knih (Ženy 60+ a Miss AmeriKa) v posledním grantovém kole s označením „Nesplněny formální podmínky pro podání žádosti o dotaci“. Zajímají nás konkrétní důvody, které o vyřazení rozhodly. Rádi bychom granty podali znovu v druhém kole výzvy v dubnu 2018.

2. Nesouhlasím s komentářem u naší překladové knihy Bibliodiverzita (Nevyrovaný a nadsazený rozpočet, neúměrný požadavek dotace). Ke spolupráci hledám vždy tým lidí, který může být pro knihu přínosem, ale ten je také nutné zaplatit. Na knize Bibliodiverzita pracují paralelně 4 osobnosti, vedle překladatelky také doktorka z katedry genderových studií UK, doktorandka fakulty ekonomické UK a doktorka literatury a mediálních studií UK. Ke knize navíc vzniká série přednášek pro umělecké a akademické kruhy. Přijde mi proto více než nedůstojné poukazovat na nadsazený rozpočet. Odmítám

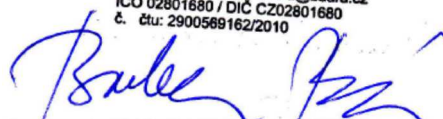
na překladu důležité a velmi náročné esejistické knihy, která v současnosti rezonuje v desítkách zemí světa a mění knižní trh, spolupracovat s nefundovanými levnými překladateli.

3. Velké znepokojení vyjadřují také k obsazení komise. Mělo by být nepřípustné, aby v komisích seděli nakladatelští redaktoři, o jejichž nakladatelství se také jedná.

Prosím, vnímejte tento dopis jako snahu otevřít diskusi o kulturní politice udělování grantů, které se určitě ráda zúčastní i další nakladatelství, zejména ta malá, nezávislá, o jejichž existenci mnohdy rozhoduje právě podpora státu.

Děkuji za vyjádření, těším se na spolupráci,
se srdečným pozdravem

wo-men / nakladatelství
Barbora Baronová
Čechova 23 / 170 00 Praha 7
tel. 737 645 677
www.baara-dita.com / baara@baara.cz
IČO 02801680 / DIČ CZ02801680
č. účtu: 2900569162/2010

Mgr. Barbora Baronová
nakladatelství wo-men
www.by-wo-men.com
737 645 677